

بنیاد خیریه خواجه نصیر طوسی

قانون تاسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور

(مصوب هفدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو شمسی مجلس شورای اسلامی)

ماده ۱ - تاسیس، ساخت، تجهیز و بازسازی، توسعه، مدیریت، نظارت و سایر امور کتابخانه های عمومی در سراسر کشور به موجب این قانون انجام می شود.

ماده ۲ - به منظور ایفای وظایف مندرج در این قانون، هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور با ترکیب زیر تشکیل می گردد:

الف - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس هیئت امنا).

ب - رییس شورای عالی استان ها.

ج - معاون ذی ربط از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

د - یک عضو از کمیسیون فرهنگی به پیشنهاد آن کمیسیون و تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

ه - رییس کتابخانه ملی ایران.

و - پنج نفر از صاحب نظران و شخصیت های علمی، فرهنگی کشور که حداقل دو نفر آنان را بانوان تشکیل دهند به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حکم رییس جمهور برای مدت چهار سال انتخاب می شوند که یک نفر از آنان به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیر کل هیئت امنا مسئولیت اداره امور دبیر خانه را به عهده خواهد داشت.

ماده ۳ - وظایف و اختیارات هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور به شرح زیر می باشد:

الف - برنامه ریزی به منظور تاسیس، ساخت، تجهیز و توسعه و نظارت بر فعالیت کتابخانه های عمومی کشور.

ب - تصویب دستورالعمل های لازم برای حمایت و نظارت بر ارائه خدمات کتابخانه های عمومی بخش خصوصی.

ج - بررسی گزارش ها در خصوص وضعیت کتابخانه های عمومی و اتخاذ تصمیمات لازم.

د - بررسی و تصویب بخشنامه ها و دستورالعمل های مورد نیاز در زمینه های اداری، مالی، جذب و نگهداری نیروی انسانی، امور مربوط به اخذ درآمدها و کمک ها و نحوه هزینه کردن، تامین کتاب و سایر منابع کتابخانه ای و تجهیزات، مبادلات با سایر مراکز

فرهنگی و کتابخانه ها، عضوگیری، امانت دادن کتاب، تشکیل انجمن های کتابخانه های عمومی شهرستان، بخش، شهر و روستا و هدایت فعالیت های آنها.

ه - تعیین معیارها و سرانه های مربوط به امور مختلف کتابخانه های عمومی و شاخص های لازم برای درجه بندی آنها.
و - بررسی و تصویب شرح وظایف، تشکیلات، ساختار، نحوه تامین نیروی انسانی، ضوابط و مقررات مورد نیاز برای امور مالی و اداری دبیرخانه هیئت امنای و سایر موارد مرتبط با مأموریت های آن.

ز - برنامه ریزی برای استفاده از امکانات کتابخانه ها در زمینه فعالیت های فرهنگی و هنری.

ح - برنامه ریزی برای استفاده نابینایان از امکانات کتابخانه های عمومی.

تبصره - کلیه مصوبات هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور با تایید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی دارای اعتبار بوده و از طریق دبیر کل هیئت مذکور ابلاغ می شود.

ماده ۴ - به منظور حسن اجرای وظایف مندرج در ماده (۳) این قانون، تهیه گزارش های مورد نیاز از وضعیت کتابخانه ها، اتخاذ روش های هماهنگ و استاندارد، تهیه طرح ها و برنامه های لازم براساس سیاست های مصوب هیئت امنای و نظارت و پیگیری مصوبات، دبیرخانه هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور زیر نظر رییس هیئت امنای تشکیل می گردد.

تبصره - دبیر کل مسئولیت اداره کلیه امور دبیرخانه و اجرای وظایف مندرج در این قانون و تهیه گزارش های مورد نیاز از وضعیت کتابخانه ها، اتخاذ روش های هماهنگ و استاندارد، تهیه طرح ها و برنامه های لازم براساس سیاست های مصوب هیئت امنای و نظارت و پیگیری مصوبات را برعهده دارد.

ماده ۵ - منابع مالی برای اداره امور دبیرخانه هیئت امنای انجمن ها و کتابخانه های عمومی به شرح زیر است:

الف - کمک های دولتی در بودجه سالیانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ب - درآمدهای حاصله موضوع ماده (۶) این قانون.

ج - هدایا و کمک های مردمی سازمان ها، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش خصوصی و مجامع بین المللی.

د - موقوفات.

ه - درآمدهای اختصاصی انجمن ها و کتابخانه های عمومی از محل انجام فعالیت های فرهنگی و آموزشی مرتبط و دریافت حق عضویت.

تبصره ۵ - دولت می تواند اعتبارات تخصیصی خود را برای نیل به حداقل سرانه ها و معیارهای قابل قبول در بودجه های سنواتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش بینی نماید.

ماده ۶ - شهرداری ها مکلفند همه ساله حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از درآمدهای خود را به منظور اداره امور کتابخانه ها در اختیار انجمن های کتابخانه های عمومی شهر مربوطه قرار دهند.

ماده ۷ - به منظور تشکیل انجمن های کتابخانه های عمومی و ایجاد هماهنگی و بررسی و پیشنهاد برنامه و بودجه، عملکرد و تراز مالی سالانه آنها به هیئت امنا و نیز حل و فصل مسائل و مشکلات انجمن های مذکور، انجمن کتابخانه های عمومی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف - استاندار (رییس انجمن)

ب - مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی (دبیر انجمن)

ج - رییس سازمان آموزش و پرورش.

د - رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی.

ه - رییس شورای اسلامی.

و - چهار نفر از شخصیت های حقیقی یا حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رییس انجمن طبق دستورالعمل هیئت امنا.

ماده ۸ - ترکیب اعضای انجمن شهرستان به شرح زیر می باشد:

الف - فرماندار (رییس انجمن).

ب - رییس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان (دبیر انجمن).

ج - شهردار شهر مرکز شهرستان ها.

د - رییس شورای اسلامی شهرستان.

ه - پنج نفر از اشخاص حقیقی و حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رییس انجمن طبق دستورالعمل هیئت امنا.

ماده ۹ - وظایف انجمن کتابخانه های عمومی شهرستان عبارتند از:

الف - مطالعه، بررسی و تدوین برنامه و بودجه سالانه جاری و عمرانی کتابخانه های تحت پوشش و ارائه آن به انجمن.

ب - همکاری با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه های دولتی در زمینه ساخت، تجهیز، تکمیل و بازسازی کتابخانه ها.

ج - جذب، نگهداری و انجام سایر امور اداری مربوط به نیروی انسانی شاغل در کتابخانه های تحت پوشش..

د - تشویق به اهدای زمین، کتاب و سایر کمک های نقدی و غیرنقدی به کتابخانه ها.

ه - افتتاح حساب مخصوص در یکی از بانک های دولتی در محل، برای نگهداری وجوه حاصل شده از محل کمک ها و درآمدها.

و - تهیه و نگهداری دفاتر قانونی و انجام امور دریافت و پرداخت و امور مالی و واریز کمک های نقدی و تقویم و نگهداری کمک های غیر نقدی.

ز - تهیه و ارسال گزارش عملکرد و تراز مالی سالانه انجمن در پایان هر سال جهت بررسی به انجمن کتابخانه های عمومی.

ماده ۱۰ - انجمن کتابخانه های عمومی با تصویب هیئت امنا می تواند در بخش ها، شهرها و روستاهایی که دارای شرایط لازم هستند نسبت به تشکیل انجمن کتابخانه های عمومی بخش، شهر و روستا اقدام نماید.

تبصره - وظایف انجمن کتابخانه های عمومی بخش، شهر و روستا در چارچوب وظایف انجمن کتابخانه های عمومی شهرستان و ترکیب انجمن های مذکور با لحاظ نوع اعضای انجمن کتابخانه های عمومی شهرستان به موجب دستورالعملی است که به تصویب هیئت امنا می رسد.

ماده ۱۱ - تکلیف مالکیت اموال منقول و غیرمنقول دولتی کتابخانه های عمومی و امور اداری، مالی و استخدامی آنها در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، لکن کمک ها و منابع نقدی و غیر نقدی اهدایی اختصاص داده شده به انجمن در حکم دارایی و اموال انجمن محسوب و در چارچوب ضوابط مصوب هیئت امنای کتابخانه های عمومی کشور و طبق نظر اهداء کننده استفاده و هزینه می شود.

تبصره ۱ - کتابخانه های عمومی به عنوان نهاد عمومی غیردولتی از استقلال مالی برخوردار بوده و هیئت امنا انجمن ها و دبیرخانه های آنها از ارکان آن محسوب می شوند.

تبصره ۲ - کتابخانه ملی، کتابخانه های قدس رضوی (ع)، حضرت معصومه سلام الله علیها، حضرت عبدالعظیم (ع)، احمد بن موسی (ع)، کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی تابع ضوابط و مقررات مربوط به خود و کتابخانه های وقفی تابع وقفنامه می باشند.

تبصره ۳ - کتابخانه های خصوصی اشخاص که با حفظ مالکیت خود و بدون وقف نمودن، آن را مورد استفاده عمومی قرار داده یا خواهند داد از شمول حکم این ماده خارج است.

ماده ۱۲ - شهرداری ها می توانند مقدار مناسب از اراضی متعلق به خود را برای ساختمان کتابخانه های عمومی براساس طرح های توسعه شهری به صورت بلاعوض در اختیار انجمن کتابخانه ها قرار دهند. موسسات و شرکت های دولتی یا وابسته به دولت نیز مجازند زمین و ابنیه مورد نیاز را برای ساختن کتابخانه عمومی به صورت بلاعوض واگذار نمایند.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است فضاهاى مورد نیاز کتابخانه های عمومی را که براساس معیارهای مذکور در بند (ه) ماده (۳) این قانون تعیین می شود در طرح های توسعه منظور نموده و مشاورین طرف قرارداد خود را ملزم به رعایت آنها نماید.

ماده ۱۳ - نحوه رسمیت یافتن جلسات و حد نصاب آراء لازم برای اخذ تصمیمات هیئت امنا و انجمن های کتابخانه های عمومی، شهرستان، بخش، شهر و روستا در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۴ - آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و حداکثر ظرف مدت سه ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵ - قانون تاسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها مصوب ۱۳۴۴/۱۰/۲ و اصلاحات بعدی و سایر قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر پانزده ماده و هشت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هفدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ به تایید شورای نگهبان رسیده است.